

Vergaderjaar 2022–2023

36 180

Doen waar Nederland goed in is – Strategie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Nr. 55

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 april 2023

Zoals toegezegd tijdens het mondelinge vragenuur van 14 maart (Handelingen II 2022/23, nr. 61, item 2) informeer ik uw Kamer over de voorrangsregeling voor Schengenvisumaanvragen voor slachtoffers van de aardbevingen in Turkije en Syrië.

Toelichting regeling

Naar aanleiding van de aardbevingen in Turkije en Syrië van begin februari jl. heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken besloten een speciale voorrangsregeling voor visumaanvragen in te stellen voor mensen die hierdoor getroffen zijn. De regeling betreft eerste en tweede graads-familieleden van Nederlanders of mensen met een verblijfsstatus. Getroffenen die zich in het aardbevingsgebied bevinden, kunnen met voorrang een afspraak krijgen voor het aanvragen van een Schengenvisum. Dit stelt hen in staat, indien de aanvraag wordt gehonoreerd, om bij familie in Nederland op adem te komen van de verschrikkelijke gevolgen van de aardbevingen. Deze regeling is tot stand gekomen in samenspraak met het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

De visumaanvragen van getroffen personen worden niet alleen met voorrang ingenomen. Op deze aanvragen wordt tevens met voorrang besloten, om de visumaanvrager snel uitsluitel te kunnen bieden. Hierbij bestaat begrip als niet alle documenten die normaliter bij een aanvraag moeten worden overgelegd, beschikbaar zijn omdat deze in de aardbevingen verloren kunnen zijn gegaan. Wel dient aan de hand van de overgelegde documenten, conform de EU visumcode, getoetst te worden aan de reguliere voorwaarden, waaronder dat terugkeer van de aanvrager na afloop van het visum gewaarborgd is. Bij een positieve beslissing wordt het Schengenvisum voor 90 dagen afgegeven. Aanvragen worden op individuele basis getoetst.

Wanneer een aanvrager in Turkije aan de voorwaarden voor de regeling voldoet, kan met voorrang een afspraak worden gemaakt voor een visumaanvraag door een e-mail te sturen naar de ambassade in Ankara. Vervolgens wordt voor de aanvrager versneld, binnen enkele dagen, een afspraak ingepland om het visum aan te vragen. Deze aanvraag moet in persoon gedaan worden bij één van de 7 locaties van de externe dienstverlener VFS Global, aangezien voor het Schengenvisum biometrische gegevens moeten worden afgenomen. De beslissing op de aanvraag vindt versneld plaats en wordt in de regel binnen een week aan de aanvrager medegedeeld. Dit proces verschilt van de reguliere visumaanvraagprocedure, waarbij geen tussenkomst van de ambassade plaatsvindt bij het plannen van een afspraak.

Voor het indienen van een visumaanvraag onder de regeling heeft een aanvrager zoveel mogelijk van de documenten nodig zoals deze staan vermeld op de site van Nederland Wereldwijd. Voor deze documenten geldt geen «schriftelijkheidsvereiste»; een (digitale) kopie van het origineel volstaat. Bij de beoordeling van de aanvraag wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met het feit dat documenten in de aardbevingen verloren gegaan kunnen zijn. Per aanvraag beoordeelt de Consulaire Service Organisatie (CSO) in Den Haag of de wél beschikbare documenten (bijvoorbeeld een online reisverzekering, een gereserveerde terugvlucht, bankafschriften van een referent) voldoende zijn om een visum toe te kennen. De CSO levert hier maatwerk voor de klant door zich te richten op hetgeen de aanvrager in deze moeilijke omstandigheden kan aanleveren. Aanvragers moeten wel in alle gevallen een geldig reisdocument hebben. Dit is nodig om het land van herkomst te kunnen uitreizen en het Schengengebied te kunnen inreizen. Bovendien dient een afgegeven visum in de vorm van een sticker in het reisdocument te worden bevestigd.

Nederland blijft als Schengenlidstaat gebonden aan de voorwaarden voor visumverlening zoals opgenomen in de EU Visumcode. Dit houdt o.a. in dat uit alle beschikbare documenten gezamenlijk voldoende aannemelijk moet worden dat de terugkeer naar het land van herkomst gegarandeerd is na afloop van het visum (90 dagen). Dit gebeurt in de regel door aan te tonen dat iemand een baan of onderneming heeft of een studie volgt, waardoor terugkeer aannemelijk is. Andere Schengenlidstaten die een speciale regeling hebben getroffen toetsen ook op een dergelijke wijze. Voor personen die naar Nederland willen reizen en langer dan 90 dagen willen blijven is er een andere procedure. Hiervoor is in veel gevallen een verblijfsvergunning en machtiging tot voorlopig verblijf (mvv) benodigd, die via de IND moet worden aangevraagd.

Met verwijzing naar de motie van de leden Mutluer en Piri (Kamerstuk 36 180, nr. 40) informeer ik uw Kamer als volgt. Zoals hierboven aangegeven kan er helaas geen uitzondering worden gemaakt op de vereiste voor aanvragers om over een geldig paspoort te beschikken. Aanvragers dienen hiervoor zelf contact op te nemen met de bevoegde autoriteiten. Verder heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken voldoende capaciteit beschikbaar gesteld om de verkorte doorlooptijd onder de voorrangregeling te kunnen garanderen. Aanvragers hebben hierdoor al binnen enkele dagen een visumafpraak en de beslissing op deze aanvraag volgt vrijwel altijd binnen een week, hierbij zijn de reguliere en op Europees niveau vastgelegde tarieven van toepassing. Het kabinet heeft geen signalen ontvangen dat gemeenten de aanvragen voor garantstelling niet tijdig kunnen verwerken. Mochten deze signalen er toch komen, zal het Ministerie van Buitenlandse Zaken hierover met het Ministerie van Binnenlandse Zaken in contact treden.

Syrische aanvragen

Syrische getroffen en die regulier verblijf in Turkije hebben, kunnen op dezelfde wijze voorrang krijgen als Turkse aanvragers. De voorrangsregeling heeft ook betrekking op het aardbevingsgebied in Syrië. Syriërs die in Syrië verblijven dienen echter voor hun visumaanvraag naar Beiroet af te reizen aangezien Nederland geen diplomatieke vertegenwoordiging heeft in Syrië en er ook geen externe dienstverleners actief zijn.

Nederland heeft gedurende de regeling België bereid gevonden om via de Belgische ambassade in Beiroet aanvragen van Syrische getroffen en in Syrië namens Nederland in te nemen en te behandelen. België toetst hierbij op dezelfde reguliere voorwaarden als Nederland, waaronder de aannemelijkheid van tijdige terugkeer. Mensen afkomstig uit het aardbevingsgebied in Syrië kunnen een Schengenvisum voor Nederland aanvragen bij het Belgische visumkantoor van TLS Contact in Beiroet. Hiertoe is besloten omdat de Nederlandse ambassade in Beiroet veel reguliere werkzaamheden heeft, waaronder MVV verlening, en personele versterking op een zodanig korte termijn niet haalbaar bleek. De overeenkomst met België liep t/m 15 april. Inmiddels heeft Nederland de behandeling van de Syrische aanvragen overgenomen. Hiervoor is personele versterking op de ambassade in Beiroet beschikbaar gesteld.

Cijfers

Tot en met 31 maart jl. zijn er in totaal 857 aanvragen onder de voorrangsregeling ingediend, hiervan zijn er 687 visa daadwerkelijk verstrekt (waarvan 673 aan Turkse onderdanen, 12 Syriërs en 2 Marokkanen) en 170 aanvragen afgewezen (waarvan 163 Turks, 5 Syrisch en 2 Afghaans). Dit komt neer op een inwilligingspercentage van ca. 80%.

Beëindiging regeling

Twee maanden na de eerste aardbeving neemt het aantal aanvragen onder de voorrangsregeling wekelijks af. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft daarom in overleg met het Ministerie van Justitie en Veiligheid en Schengenpartners besloten om de voorrangsregeling per 1 mei te beëindigen. Tot 1 mei worden aanvragen nog met voorrang behandeld. Nieuwe aanvragen na 1 mei worden volgens de reguliere visumprocedure behandeld.

Andere Schengenlanden met een omvangrijke Turkse/Syrische diaspora, waaronder Duitsland, België en Oostenrijk, overwegen of hebben inmiddels besloten hun regeling per 1 mei te beëindigen, af te bouwen of in te perken. Overige Schengenlanden hebben geen speciale regeling voor aanvragen uit het aardbevingsgebied ingesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra